

V sveti noči.

Gotovo ste že videli v mrzlem božičnem času beračiti dečke po cestah. Skoro letna je njih obleka in vrat imajo zaviti v stare cunje. Z boječim glasom vas prosijo malega daru.

Ti mladi prosjaki so zares vredni, da jih pomilujete. O takem dečku naj vam povem. Pa ne o takem, ki se preživi že lahko sam, kajti ta je star komaj šest let.

Pred dvema letoma je bilo. Sred noči je bilo, ko se zbudi ubogi dečko v vlažni in mrzli kleti. Na sebi je imel le tako tenko suknjo. Ves se je tresel od mraza. Sedeč na omari v kotu, je opazoval sapo, ki mu je prihajala iz ust . . .

A jela se mu je oglašati lakota. Večkrat je stopil k postelji, na kateri je ležala njegova bolna mamica. Ženica je ležala na goli slami. Odeťa je bila s cunjami, in namesto blazine je imela pod glavo culico.

Kaj ju je vendar privedlo tusem? Skoro gotovo je prišla mati z dečkom iz tujine v to mesto in je tu zbolela . . .

Pred prazniki je bilo. V kotu na postelji je vzdihovala in molila oslabela ženica. Prej je nekje služila, a sedaj bo morala umreti najbrže tu.

Čez čas pa začne ječati in vpiti nad dečkom, da se ji ni upal približati.

Deček se napije vode, a lakote le ni mogel utolažiti. Zopet stopi k postelji, na kateri je ležala njegova mati, da bi jo zbudil.

Bilo mu je tako tesno v temini, kajti dolgo je že bilo, odkar ni videl dneвне luči.

V kotu je brlela luč. Zleti k nji, da si ogreje roki, pa položi ročico na materino čelo. A ona se ni ganila, in čelo ji je bilo mrzlo ko led.

Pa začne deček dihati na prstke in jih polagati materi na čelo, da bi jo ogrel. Ko uvidi, da je ne more ogreti, vzame kučmo in gre iz kleti. Že večkrat je mislil iti ven, pa vselej se je zbal velikega psa, ki je ležal na stopnjicah. Ravno sedaj je pa odšel. Deček hitro zbeži na cesto.

Moj Bog, kakšno mesto! Takega ni videl še žive dni. Kaka tema je bila v kleti, a tu razsvetljuje ena svetilka vso cesto.

Ljudje sede v sobah pri gorkih pečeh. Le psi se zbirajo in lajajo v temno noč. Tu na cesti je pač bolj gorko kot v kleti in lahko morda dobi kaj živeža . . .

Da bi dobil vsaj skorjico kruha! Kakšen šum in ropot! Toliko svetilk, ljudi, konj in vozov! Iz nosnic zasopljenih konj prihaja bela sapa; konji pa bijejo s kopiti po tlaku . . .

O Bog! kako rad bi imel vsaj skorjico kruha!

Pa ga začnó boleti prstki.

Zopet cesta. Ah, kako je široka! Tukaj ga bodo gotovo pomandrili. Kako vse vpíje, leta, vozi . . .; in kaka svetloba! Kaj je to? Velikansko okno! Za oknom soba! V sobi drevo segajoče skoraj do stropa.

To je božično drevesce. Na njem visi mnogo zlatih papirjev in jabolk. Okoli drevesca pa mnogo lesenih konj in voščenih punčk. Po sobi letajo otroci, lepo oblečeni, se smejejo, jedó in pijó. Tudi godbo imajo. Sliši se skozi okno.

Ubogi deček gleda vse to, se čudi in smeje.

Pa ga začne zebsti v noge, in roke mu postanejo rdeče. S prsti ne more več gibati, in pri premikanju ga zaboli. Deček milo zajoka in beži naprej.

Skozi drugo okno vidi zopet sobo z božičnim drevescem. Na mizi leži mnogo kolačev. Ob njih pa štiri bogato opravljene gospe, ki vsakemu dajo malo kolača. In v sobo dohaja mnogo gospóde.

Deček se priplazi do vrat in vstopi.

Hu! kako so vsi zavpili nad njim! Ena gospa stopi hitro k njemu, mu stisne v roko mal dar in mu odpré vrata.

Denar, ki mu ga je dala gospa, pade na tla. V prste ga je tako zeblo, da ga ni mogel držati.

Deček se prestraši in zbeži. A kam? Tega še sam ni vedel. Leti in leti ter si greje premrle prstke. Toda kaj je to! Ljudje stojijo in se previrajo: na oknu stojé tri male punčke, snažno oblečene, z rdečo in zeleno obleko, ravno take, kot bi bile žive. Star možiček sedi tam na stolu in giblje z ramama, kot bi igral na gosli. Zraven njega stojita dva druga, ki igrata na gosli, se gledata in govorita med seboj.

Deček misli, da sta živa.

Ko pa spozna, da je vse le narejeno, se začne smejati. Še nikdar ni v življenju videl takih reči. Kmalu bi bil začel že jokati, a vselej se je zopet zasmel, ko je pogledal voščene punčke.

V tem ga pa nekdo zgrabi za ovratnik, stopi predenj, mu vzame kučmo in ga udari po glavi. Bil je velik mož in deček se ga je tako prestrašil, da je padel na zemljo.

Ljudje zakričijo nad možem. A deček se še bolj prestraši. Skoči na noge in zbeži, kam, še sam ni vedel.

Tako priteče ves spehan na neko dvorišče. Tam se skrije za skladavnico drv. Tema je, si misli, tu me nikdo ne dobi. Stisne se v kotiček. A od strahu si komaj upa dihati. Naenkrat mu postane pri srcu tako lahko. Noge in roke mu odrvené, zamró, in bilo mu je tako gorko, kakor bi sedel za pečjo.

In zopet se še bolj stisne v kot ... in polagoma zaspi.

Kako dobro mu je delo, ko je zaspal. In zopet je gledal v sanjah one možičke in punčke ...

Ravnotako se mu je zdelo, kakor bi bilo vse živo. Ko gleda v tisto okno, se mu zdi, kakor bi pela njegova mati nad njim iste pesmice, ki mu jih je takrat prepevala, ko je še ležal v zibelki.

„Mamica, jaz spim. Ah, tukaj je tako dobro!“

„Pojdi k meni, k božičnemu drevescu, deček!“ govori míl glas nad njim.

Deček si misli, da ga kliče mati, toda ne, — ona ni.

Nekdo se sklone nad njim in ga objame v temi. In kakšna svetloba se mu zasveti! O, kakšno božično drevesce! Toda ne, to ni božično drevesce! Še nikdar ni videl takega drevesca. Vse se sveti, se bliska in okoli se sučejo same punčke. Ne, ne, to so dečki in deklice v svetlih obláčilih. Vsi mu letijo nasproti, ga poljubljajo, vabijo s seboj in zdi se mu, kakor bi letel po zraku . . .

Pa zagleda mamico, ki se mu prijazno smehlja in ga vabi in vabi . . .

— „Mati! Mati! Ah, kako dobro je tukaj, mati!“

Zopet ga začnó poljubljati otroci, on pa jim pripoveduje o tistih punčkah, ki jih je gledal po oknih.

„Kdo ste vi, dečki in deklice?“ jih vpraša.

„Mi smo poklicani h Kristusovemu božičnemu drevescu“, mu odgovoré. Na ta dan podari naš Zveličar vsako leto tistim otrokom božično drevo, ki ga nimajo na zemlji.“

In deček je izvedel, da so ti dečki in deklice bili nekoč ravno tako revni kakor on.

Nekateri izmed teh otrok so namreč zmrznili, drugi so umrli lakote, nekateri od udarcev, ali pa zato, ker niso imeli nikogar, da bi bil skrbel zanje.

In vsi ti so sedaj tukaj, vsi so kakor angeli, vsi pri Zveličarju, ki jim roke molí nasproti in blagoslavlja nje in njihove matere . . . Matere pa gledajo veselo na svoje sinove in hčere, se jim smejejo in jih poljubljajo s solzami v očeh. Tukaj je tako lepo, tako dobro . . .

Ko je napočilo jutro, so dobili hlapci za deskami truplo zmrzlega dečka, v kleti pa truplo zapuščene matere.

Rus. prip. — Boleslav.

Listje in cvetje.

Iz zaklada naših pregovorov.

32. Nikomur ne leté pečena piščeta v usta.

Dobra kuharica mora znati odgovor na dvoje vprašanje: „Kaj?“ pa „kako?“ Niso namreč vsa živila enake vrednosti; a tudi kuharska umetnija ima odločilno besedo. Če torej hoče kuharica pripraviti dobro kosilo, si mora izbrati kaj dobrega, pa tudi okusno pripraviti. Sicer pravijo, da je okus različen in da se o njem ne kaže prepirati; a nekaj živil je pa vendarle takih, da se o njih dobroti strinjajo vsaj v večini vsi ljudje. Takim prištevajo n. pr. kuretinu in sicer mlajšo, t. j. piščeta. Pa menda tudi v tem so si precej edini, da so najboljša — pečena.

Zato pomeni pri navadnih ljudeh: obirati pečena piščeta, toliko, kakor izbrano živeti. Zelo blagrujejo one, kateri si jih morejo čestokrat privoščiti, češ, kako so srečni!

A do tako ugodnega stanja, da bi bila gostokrat pečena piščeta na mizi, se ne more povspeti vsakdo! In kdor doseže kaj takega, se je moral veliko truditi, ali pa so se morali drugi pred njim in zanj. Saj se že vsakega koščka kruha drži pridnosti znoj, kaj šele take imenitne gostije! Težavna je torej pot do višjih služb; a tudi stanovske dolžnosti zahtevajo tem več skrbljivosti, čim višji je stan. Naj se suče reč, kakor se hoče, slednjič le pridemo do apostolovega: Brez dela ni jela, ali natančneje: „Kdor ne dela, naj ne jé“ — posebno kaj boljšega ne!